

(המעק מעמוד 8)

במדינה אלה בודקים את כל היוצא והבא אל הכפר, בדיקה שהיא נכחית-טירטר והטרה לשמה.

הוטורים עוצרים את החשודים על סמך מידע שבדיהם. המידע הושג עזות צלם מישטרה, שהסתובב ביום הרביעי בעבר בכפר כשכידו מצלמת-וידאו, וצילם את מיידיה-אבנים. עכשיו הם עוצרים את האנשים על-סמך התמונות שבדיהם.

לא זכור מיקרה שבו נשלח צלם מישטרה להפגנת-שבת של נטוריי-קרא. לצלם את מידי האבנים. ככשישרמות לא זכור מיקרה שבו עצרה המישטרה את מיידי-האבנים החרדים על סמך תמונות שהיו כידיה. **החכים שותקים.** משום-מה נדם גם קולם של חברי-הכנסת, שבאו באלות היום להודות עם התושבים ואף חשו על בשרם בצורה הכרוה ביותר רוגמה מן היחס שבו זוכים הערכים במדינת-ישראל.

מלבד חברי-הכנסת של הרשימה המתקררת לשלום, שהגישו עוד כיום השישי שאילתה והצעה-לסדרה-היום ככנסת, ומלבד חברי-הכנסת של חר"ש, שהעלו גם הם הצעה לסדרה-היום ככרם המעצרים ההמוניים באום-אל-פחם. לא נשמע קולו של איש מחברי-הכנסת שנכחו במקום.

כהנא אומנם לא הצליח לבוא באותו היום לאום-אל-פחם. אך מטרתו, כך נראה, מבוצעת בירי זרוע אחרת.

הכנסת אין מלך בישראל

חכים שחלקם כבר אינם בכנסת החליטו על הקפאת שברם של עוזרי החכים

דווקא עוזרי החכים, שהקרוכים "צלחת" היו השבוע הראשונים ש-שילמו את מחיר האנרכיה המוחלטת ששררה בכנסת.

בעוד שח"כ אבא אבן התנחל לו מערנות בלישכת היו"ר, גילו העוזרים הנדבמים, רובם ככולם סטודנטים על גבול התפרנות, שמשכורתם חודש אוגוסט לא הועברה לחשבונות-הבנק שלהם. מינהל הכנסת, המטפל במש"כורות, לא טרח להודיע לאיש מהם שהשכר לא שולם.

מסתבר שהמינהל פעל בהתאם להחלטת ועדת הכנסת — שלא הובאה לידיעת העוזרים. עבור חלק ניכר מהם היתה בכך הפרה מפורשת של כל ההסכמים שנערכו עם החכים, או עם הסיעות ששכרו אותם.

אין כל אפשרות לערער על ההחלטה הזאת. כיום, כמעט חודש חצי מאז הבחירות לכנסת ה-11, עדיין אין ועדת-כנסת חדשה. חלק מתכרי הוועדה, שהחליטו על הקפאת שברם של העוזרים אינם עוד חברי-כנסת, וזה כולל גם את יו"ר הוועדה, איש אצ"ל הוותיק, איתן ליבני, שהודח הפעם ממקומו הריאלי ברשימת הליכוד.

כרגיל במיקרים כאלה, נרפקו הקטנים. ח"כי הכנסת הקודמת קיבלו, כמוכן, כל פרוטה שהגיעה להם. גם חברי-הכנסת החדשה החלו מקבלים משכורת מייד עם בחירתם. למרות העובדה שער כה היא התכנסה לפחות משעתיים. העוזרים אינם מאורגנים, והפיתרון היחיד עבורם הוא שתדלנות פרטית, משפילה משוה. רבים מהם מתלוננים על יחס עויין ומשפיל שקיבלו מעובדי הכנסת.

טעות לעולם חוזרת

מיהו זקן החכים? ליום אחד היה נדמה כי נעשתה עוד פאשלה. אבא אבן, היו"ר הומני, בכלל איננו זקן חברי-הכנסת, שאינם שרים. הוא נולד ב'2 בפברואר 1915 ותחקירן זריז הודיע כי מוכיר מפ"ם, ויקטור שמיטוב, נולד יום קודם לכן, כראשון לפברואר 1915. טעות: שמיטוב נולד בראשון לפברואר, אבל 1916.

העולם הזה 2453

מלותו של סנדק

ב-1943, היוו בה הנוצרים רוב קטן, ואילו המארונים היו רוב בקרב הנוצרים. אולם היה זה רוב רופף, והיה צפוי שיהיה במשך הזמן למיעוט. בשל הריבוי הטיבעי הגבוה יותר של המוסלמים.

כמו "ארץ-ישראל השלמה", היתה לבנון הגדולה" בנויה על התעלמות גמורה מן הגורם המוגראפי, והבסיס שלה היה פצצת-זמן ענקית.

אך הרוב הומני שלהם הספיק ל-מארונים כדי להבטיח לעצמם הגמוניה עצומה במדינה. על פי "האמנה הלאומית" הבלתי-כתובה של 1943, שהוכתבה על-ידי המארונים, הוסכם כי כל המישרות והזכויות במדינה יחולקו לפי המוצא הערתי, וכי בכל עמדות המפתח המדיניות, הצבאיות והכלכליות ישלטו המארונים.

למעשה, קבעה אמנה זו הגמוניה כפולה:

● עלינות של המארונים על כל שאר העדות בלבנון.

● עלינות של המישפחות ה-עשירות בכל העדות, מכיוון שהאמנה מצעה מראש כל אפשרות של תהליך דמוקרטי, רפורמה פנימית ובחירות אמיתיות. גם לא נקבע מראש כל מכניזם לשינוי מסודר של המישטר.

היה זה מתכוון לאפון. בשנים הראשונות לא התייחס איש אל ג'מאיל כאל מנהיג לאור

תחילה לא היה ג'מאיל חשוב כי מיוחד. היו בעדה המארונית מישפחות חשובות הרבה יותר ממישפחתו, ו-בלבנון יש ערך עצום לייחוס בעל דור רות רבים. הוא היה כסך הכל עסקן זוטור, בעל מיפלגה זוטרת אך פעלי-תנית. כתור שכזה השתתף במאבקים הקלושים נגד הצרפתים, נעצר פעם-פעמיים לתקופה קצרה, עד שלבנון זכתה ב-"שיחורר".

היה זה מיכצע קל. צרפת הוכרעה במילחמת-העולם. כאשר כבשו ה-בריטים את סוריה והלבנון מידי הצרפתים של וישי, הם אומנם הניפו את רגל "צרפת החופשית" של שארל דה-גול, אך השילטון האמיתי נשאר בידיהם. ב-1943 נאלצה צרפת להעניק עצמאות ללבנון.

הארץ שזכתה כמתנה זו היתה מיבנה מלאכותי לגמרי. כאשר קמה לבנון המודרנית, היא יכלה להיות מדינה נוצרית קטנה והומוגנית. אולם הנוצרים לא הסתפקו בכך. הם סיפחו לארצם שטחים גדולים, שהיו ררושים להם כדי להקים מדינה גדולה ועשירה יותר. כך סופחו הרום המוסלמי-שיעי, הצפון המוסלמי-סוני, וערייה-נמל ה-מוסלמיות-הסוניות (ביירות, טריפולי, צידון, צור). אוכלוסיית-החוף בלבנון היתה בעיקרה סונית מפני שהשילטון התורכי הביא אותה לשם, מתוך חשבון שרק הסונים יהיו נאמנים להם כאמת.

כאשר קמה לבנון הנוצרי-מאית ג'מאיל חזר לארצו, כשכליכו ההחלטה להקים מיפלגה פאשיסטית מארונית, כדי לגבור על שאר העדות באותה ארץ, וגם על הגופים המארוניים האחרים הוותיקים יותר. הוא קרא למיפלגה זו בשם פאשיסטי מובהק — אל-כת'אב בערבית, "הפלאגוט" כי צרפתית (שהיתה אז השפה העיקרית). היה זה גם שם המיפלגה הפאשיסטית הספרדית, שהנהיגה בימים ההם את המרד המויוני, העקובי-מדם, נגד ה-רפובליקה הדמוקרטית בארצה.

הפעילות הפוליטית האמיתית של ג'מאיל התחילה ב-1936. כחובבי-ספורט מובהק, וכראש מועדון-ספורט מארוני, נסע הרוקח בן ה-30 לאולימפיאדה, שנערכה באותה שנה בכירת גרמניה הנאצית. מה שלמד שם היה חשוב יותר מלקחים ספורטיביים בלבד.

הלבנוני הצעיר ספג הערצה עמוקה לגרמניה הנאצית ולמנהיגה. עיקרון המנהיגות של היטלר, הבזו הטוטאלי שלו לדמוקרטיה, ההישענות שלו על מיפלגה מוויינת של לובשי-מדים — כל אלה עשו עליו רושם כביר.

אין הוכחות לכך שהוא גם העריץ את האנטי-שמיות של היטלר. אך איש לא יכול היה להעריץ את היטלר, אלא אם בן היה לפחות אדיש לחלוטין לגורל היהודים, שכבר היה ידוע אז היטב.

ההחלטה להקים מיפלגה פאשיסטית מארונית, כדי לגבור על שאר העדות באותה ארץ, וגם על הגופים המארוניים האחרים הוותיקים יותר. הוא קרא למיפלגה זו בשם פאשיסטי מובהק — אל-כת'אב בערבית, "הפלאגוט" כי צרפתית (שהיתה אז השפה העיקרית). היה זה גם שם המיפלגה הפאשיסטית הספרדית, שהנהיגה בימים ההם את המרד המויוני, העקובי-מדם, נגד ה-רפובליקה הדמוקרטית בארצה.

איש מראשי המדינה לא השתתף בטקס בגופו, אך כולם שלחו נציגים רשמיים לטקס האשכבה שנערך בכנסיה בירושלים. מדינת-ישראל הכירה רשמית בקשר העמוק שהיה לה עם האיש שהלך השבוע לעולמו: השייח' פייר אל-ג'מאיל, מנהיג הפלנגות בלבנון.

אולם מחויץ לישראל, ומחויץ למיפלגתו, לא התאבלו רבים על מותו של הזקן בן ה-78. כי מעטים היו אחראים לטראגדיה של לבנון כמיהו.

אם נשפכו בלבנון בתשע השנים האחרונות נהרות של דם, ואם המדינה עצמה התפרקה לגורמים, עד כי אין כל אפשרות לחברם מחדש, הרי חלק גדול מן האשם רוכץ על-שיכמו של הרוקח הקשות.

הוא היה אחד הסנדקים של לבנון — תרתי משמע.

קשרים עם השמן

ג'מאיל הזקן לא יצר את הפסיפס המטורף ששמו לבנון. הוא ירש אותו.

כאשר נולד ב-1906, היה זה מחוץ בממלכה העות'מאנית. זיכרונות ה-שחיטות ההרדיות, שאירעו שם במאות השנים האחרונות, ושנערכו שוב כי אמצע המאה ה-19, היו עדיין טריים. מדורידורות שימשה הארץ ההר-רית המכותרת מיקלט לקבוצות של נרדפים, רחיים ולאומיים. כל קבוצה כואת תפסה לה שם נחלה משלה, כשהיא מוכנה להגן על עצמה בכל רגע מפני רודפיה. כך נוצר מצב שבו כל אחת מן העדות והתת-עדות בלבנון היתה גטו חמוש, המוכנה לערוך בשעות-יכושר גיחות על הגטאות הסמוכים, ולהתגונן מפני גיחות כאלה מצידם. כל עדה שמרה בקפדנות על זכויות-היתר שהצליחה לצבור במשך הזמן, כשמנוי וגמור עימה למנוע זכויות כאלה מכל האחרות.

כל זה היה קיים כאשר נולד וגדל פייר אל-ג'מאיל. נראה שלא נולד כלל

יותר מכל אדם

אחר היה אחראי

לטרגדיה הנוראה

שפקדה את ארצו

בלבנון, אלא כעיריה המצרית מנצורה, לשם גלו אביו ורודו אחרי שנרדו למות על-ידי השילטון העות'מאני. השם הפרטי הצרפתי העיד על מוצאו: הוא היה מארוני, בן של כת רתית נוצרית מוויינת ולוחמת, שתפסה את השלב העליון בסולם העדות בלבנון. בשל יחסיה המסורתיים עם צרפת הקאתולית, הקרימה את שאר העדות כפתחות לתרבות המערבית ובצניות וכיות-יתר.

מעריץ של היטלר

ג'מאיל לא התרומם מעל לבסיס הזה. תכלית-חיוו היתה להגן על מקומם של המארונים, על זכויות-היתר שלהם, על ההגמוניה של המישפחות הגדולות והעשירות — נגד כל ה-אחרים. לשם כך היה מוכן לקשור קשרים עם השטן, לספק בסיס לגורמים זרים, לשפוך דם בלי גבול. מבחינת השקפת-עולמו ו-שיטותיו, יכול היה להיות נסיך איטלקי בימי הרנסאנס, על סף המתבזבז של מאקיאוולי, או ראש של מישפחה של המאמיה האיטלקית בארצות-הברית.

פייר אל-ג'מאיל עם בנו אמין זנברו

נסיד איטלקי בימי הרנסאנס, ראש מישפחה של המאמיה באמריקה